

У ватру и воду

Да му је технички, материјални и кадровски потенцијал велики, доказао је на делу, када су његови припадници током поплава, великих снежних сметова и шумских пожара први пружали пресудну помоћ људима у невољи. Отвореност те специјализоване институције за сарадњу са домаћим и међународним структурама ради превенције и санирања последица елементарних непогода, наговештава да ће Ниш у времену пред нама бити важан центар на мапи међународних хуманитарних организација, одакле ће се помагати Србији и стихијама угроженим земљама региона.

Српско-руски хуманитарни центар (СРХЦ) основан је 25. априла 2012. у Нишу, на основу споразума влада Републике Србије и Руске Федерације, ради обезбеђивања хуманитарног реаговања у ванредним ситуацијама на територији Србије и осталих држава Балкана. Памте се акције његових припадника на разминирању угрожених подручја, гашењу пожара и спасавању унесрећених од природних стихија, нарочито у време прошлгодишњих мајских поплава.

Потврдило се на делу да Хуманитарни центар, са седиштем у Нишу, представља значајну помоћ за Србију, али и да по свом значају превазилази њене границе. Без обзира на његов несумњиво хуманитарни карактер и ефикасност у ванредним ситуацијама, ипак је приметна подозривост појединих земаља и сумње да он, како неки шпекулишу, представља руску војну базу на српској територији. Да су то претпоставке без основа, потврђује кодиректор Центра Виктор Викторович Сафјанов,

Хуманитарна испостава

– Отвореност и транспарентност рада су најбоља одбрана од било каквих гласина и спекулација. Наши задаци почивају искључиво на Статуту, а врата су нам увек отворена за све који желе да дођу и сазнају више о Центру, који је формиран искључиво због хуманитарног реаговања у Србији и другим земљама балканског региона – истиче Сафјанов.

По уласку на део нишког аеродрома „Константин Велики“, где су просторије СРХЦ, већ на први поглед уочава се да нема посебних мера заштите нити забране приступа било коме, па све подсећа на уобичајен приказ са било ког цивилног аеродрома. Не виде се сивомаслинаста војна возила, нити било какво војно присуство. Хеликоптери, понеки транспортни авион, ватрогасна возила и опрема у хангарима подсећају на аеродромско карго одељење, а ако је било шта „војничко“, онда су то „под конач“ сложени шатори, ћебад, пољске кухиње, агрегати, гумени чамци и друга опрема, спакована и спремна за употребу у било ком тренутку.

Основни правци деловања СРХЦ су учешће у активностима на спречавању и отклањању последица ванредних ситуација, пружање хитне хуманитарне помоћи угроженом становништву, реализација заједничких пројеката и програма, обука и доквалификација стручњака, као и тестирање и демонстрација савремених средстава и технологија. Састав је прилагођен активностима и обухвата заједничку дирекцију, авијациону групу, ватрогасно-спасилачке јединице, одред хуманитарног разминирања и резерве материјално-техничких средстава.

Заједничка дирекција је извршни орган Центра који управља дневним активностима, као и снагама и средствима током деловања у операцијама, док је авијациона група вишенаменска компонента намењена за допремање хуманитарне помоћи, спасилачких тимова, учешће у претрагама и другим операцијама.

Групу чине авиони и хеликоптери МУП-а Србије и Министарства за ванредне ситуације Руске Федерације, као и неопходна средства аеро-техничке подршке. Ватрогасне спасилачке јединице су основна снага центра и обухватају најбоље обучене јединице МУП-а Србије и МЧС Русије.

Ради пружања хуманитарне помоћи настрадалом становништву и обезбеђења заједничких операција формирају се резерве материјално-техничких средстава које садрже неопходне количине шатора, кревета, ћебади, пећи за грајање, као и мобилних агрегата, пумпи, чамаца и друге опреме. Располажу са око 100 тона хуманитарне помоћи, на чему се неће остати, ни по количини, ни врсти.

Центар има и функционална одељења попут оперативно-аналитичког и одељења за припрему и примену јединица за претрагу и спасавање, међународну сарадњу и информисање, складиштење резерви, логистичко и техничко опремање. Ради извршавање задатака Центар располаже свим неопходним ресурсима и опремом коју чине ватрогасни аутомобили МАН са цистернама за воду, запремине три и шест кубних метара, спасилачки аутомобили и јединствени робототехнички комплекси на даљинско управљање, који омогућавају гашење пожара у ситуацијама када гори токсични материјал или када се из неког другог разлога класична ватрогасна кола не могу приближити пожару. Таквим ватрогасним возилима може се даљински управљати и са дистанце од километар и по, а, ако је потребно, и из хеликоптера. Један специјални ватрогасни робот је у Нишу, док је други предат београдском Ватрогасном батаљону на употребу.

Скок у набујалу реку

Осврћући се на двогодишњи рад, Виктор Викторович Сафјанов подсећа на акције спасавања, евакуацију и пружање хуманитарне помоћи становништву угроженом од поплава и гашење шумских пожара, на територији Србије, али и у Босни и Херцеговини и Грчкој.

– Наравно, ту је и извршавање основних задатака, као што су хуманитарно разминирање, припрема и обука, опремање Центра и реална помоћ становништву.

Српско-руски центар је много пре него што је званично почео са радом доказао оправданост постојања, акцијом гашења пожара великих размера у бли-

зини Краљева и Зајечара 2011. године, када су његови припадници из хеликоптера, у сарадњи с копненим јединицама МУП-а Србије, локализовали ватрене стихије у кратком року. Током ових операција потврђена је висока ефикасност Центра у примени авијације у тешко доступним планинским подручјима.

Након формирања, СРХЦ је веома озбиљну проверу могућности имао и приликом заједничке операције гашења пожара у августу и септембру 2012. године, када су ватром биле захваћене значајне територија Србије и других држава у региону. На нишки аеродром тада је слетела авијацијска група МЧС Русије (танкер Ил-76,

два авиона амфибије Б200 и вишенаменски хеликоптер К-32), која је одмах започела гашење пожара у околини Пирота, Чиготе, Чачка, Прокупља и Ужица.

Највећи напори авијације и теренских ватрогасних јединица били су усредсређени на локализацију пожара у региону Националног парка Тара. Након апела Владе Босне и Херцеговине, активиран је хеликоптер К-32 који је на изузетно тешком планинском терену гасио пожар у околини Мостара.

Најозбиљнији испит спремности Српско-руског хуманитарног центра догодио се током катастрофалних поплава у мају прошле године, када је, након саопштења Владе Републике Србије 15. маја, већ сутрадан ујутро, на нишки аеродром слетео Ил-76 са групом спасилаца и ронилаца, потребном техником, пловним средствима и оперативним тимом МЧС Русије. Пристигле руске снаге одмах су упућене у Обреновац, где су у наредна два дана обавиле 335 претрага поплављеног подручја чамцем и евакуисале више од две хиљаде људи, међу којима и шест стотина деце. Истовремено, из Русије су ангажована два вишенаменска хеликоптера К-32, који су активно учествовали у ваздушним извиђањима у зони ванредних ситуација и достављању хума-

РАД НА НАУЧНОЈ БАЗИ

Нишки хуманитарни центар све активности спроводи на научној бази и зато је успоставио блиску сарадњу са универзитетима у Београду, Москви, Нишу и Санкт Петербургу. У Нишу је прошле године одржана Прва међународна практична конференција у области спречавања и отклањања ванредних ситуација, на којој су потписани тројни споразуми о сарадњи између Центра и поменутих државних универзитета.

нитарне помоћи. У Србију су пристигла и четири авиона Ил-76, допремајући више од 140 тона хуманитарне помоћи, од чега 89 тона прехранбених производа. У сарадњи са локалним властима, намирнице су дистрибуиране настрадалом становништву у Шапцу, Пожаревцу, Лозници, Малом Зворнику, Крупњу, Љубовији, Лајковцу и Љигу.

Припадници руског Аеро-мобилног спасилачког одреда и Центра за спасилачке операције високог ризика, после вести о поплавама, први су стигли у Србију. Тих дана вода је у Обреновцу све више надоласила и много људи чекало је на терасама и крововима зграда да буде спасено. Руски спасиоци су, у сарадњи са Војском Србије, Полицијом и Жандармеријом, одмах кренули у акцију. Уз друге недаће, чамци су се цепали о водом прекривене врхове ограда, што није поколебало те храбре људе. Валериј Локтионов је скочио с моста у набујалу реку како би спасао Илију Драгославића из Обреновца и при том ума-

ло није и сам настрадао. Сличних примера има на десетине. За брзу и ефикасну реакцију руских спасилаца посебне заслуге има управо Српско-руски хуманитарни центар, који је омогућио брзо добијање дозвола за слетање авиона са хуманитарном помоћи и спасиоцима и одговарајућу координацију снага и средстава.

Обука нових стручњака

СРХЦ је крајем управо завршене године прискочио у помоћ и грађанима Мајданпека, доставивши им два моћна генератора и хиљаду ћебади у ситуацији када је град остао без електричне енергије. Постало је природно да очи људи у Србији и других земаља у региону буду упрте у ову институцију кад год им је потребна помоћ.

ОДРЕД ХУМАНИТАРНОГ РАЗМИНИРАЊА

Заједнички српско-руски одред за хуманитарно разминирање од 2008. године учествује у претраживању, проналажењу, откопавању и уништавању неексплодираних убојних средстава, пре свега на локалитету Карађорђево брдо код Параћина и на нишком аеродрому. Руски и српски деминери очистили су више од четири милиона и двеста хиљада квадратних метара територије и уклонили преко тринаест хиљада различитих експлозивних направа, минобачачких мина, артиљеријских граната и авионских бомби великог калибра.

– Јасно је да имамо велику одговорност и да морамо учинити све како би помоћ пружили одмах и на прави начин – истиче кодиректор Виктор Викторович Сафјанов и објашњава да је реч о обученим професионалцима, али да су то и добри људи који имају саосећање за туђу несрећу, спремни да у критичним ситуацијама ризикују и своје животе ради спашавања других.

У Центру се велика пажња поклања обуци и оспособљавању нових стручњака на пољу спречавања и отклањања последица ванредних ситуација. У ове сврхе, на располагању су високошколске установе Министарства за ванредне ситуације Русије, пре свега Универзитета у Санкт Петербургу, где је доквалификовано више од четрдесет српских противпожараца. Отворене су модерне, специјализоване учионице за обуку ватрогасаца, спасилаца и деминера на универзитетима у Нишу и Београду, те на Криминалистичкој академији Србије. Велику пажњу јавности привукло је и учешће припадника Центра на вежби у Грчкој, као и заједничка активност са Црвеним крстом, током које су на објекту НИС-а извели вежбу снаге и средстава у отклањању ванредних ситуација великих размера.

Обављајући своју мисију хуманитарне организације, Центар активно учествује у друштвеном животу Србије сарађујући са друштвеним и црквеним организацијама, школама и медијима. У септембру прошле године учествовали су на међународном сајму у Београду, излажући савремена ватрогасна и спасилачка средства и презентовали акције пружања помоћи државама балканског региона.

ПУТИН И НИКОЛИЋ О СРХЦ

Председник Руске Федерације Владимир Путин:

– Центар је последњих година у више наврата учествовао у отклањању последица ванредних ситуација на Балкану. Током маја 2014. године руски спасиоци евакуисали су житеље поплављених градова, а Русија је доставила више од 140 тона хуманитарне помоћи

Председник Републике Србије Томислав Николић

– Српско-руски хуманитарни центар од оснивања 2012. године оправдава своје постојање. Уз помоћ руских авиона угашено је неколико великих пожара по читавој Србији. У неким активностима учествовали су и наши суседи из Црне Горе и БиХ и Хрватске и то је одличан пример заједничке сарадње

Српско-руски хуманитарни центар је више пута награђиван а државни органи Србије, Русије и Босне и Херцеговине доделили су му више признања. Руским спасиоцима Ефиму Белову, Александру Гурину и Валерију Локтионову, који су показали посебну храброст и спремност да помогну становништву Србије током мајских поплава, додељене су специјалне награде МУП-а Србије.

Посада СРХЦ, коју су чинили Михаил Шутов и Александар Савоскин, учествовала је у експедицији Сафари клуба, организованој поводом обележавања стогодишњице Првог светског рата, када су за 18 дана прешли пут од четири хиљаде километара по земљама балканског региона у жељи да промовишу рад Центра и још боље упознају историју српског народа.

– Имамо одличне односе са више министарстава Владе Србије и локалним самоуправама, али оно што нас највише радује и испуњава је пријатељски однос српског народа према нама. Много нам значи и одлична сарадња са Војском Србије, чије припаднике карактерише велики професионализам. Прошле године у Центру смо примили полазнике Школе националне одбране, међу којима су, осим српских, били и официри из БиХ, Грчке, Алжира и других земаља – каже Виктор Викторович Сафјанов.

Да је технички, материјални и кадровски потенцијал Српско-руског хуманитарног центра несумњиво велики, доказано је на делу, када су његови припадници током поплава, великих снежних сметова и шумских пожара први пружали пресудну помоћ људима у невољи. Отвореност те специјализоване институције за сарадњу ради превенције и санирања последица елементарних непогода са домаћим и међународним структурама, наговештава да ће Ниш у времену пред нама бити важан центар на мапи међународних хуманитарних организација, одакле ће се помагати Србији и стихијама угроженим земљама региона. ■

Зоран МИЛАДИНОВИЋ
Снимио Саша ЂОРЂЕВИЋ
Фото-архива СРХЦ